

Запорізький державний медичний університет

Кафедра суспільних дисциплін

Методичні рекомендації

для викладачів

до практичного заняття з дисципліни

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

на 1 курсі медичних та фармацевтичних факультетів

освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр»

спеціальностей 222 «Медицина», 228 «Педіатрія», 221 «Стоматологія»,

226 «Фармація, промислова фармація», 226 «Фармація»

Тема: Національно-демократична революція в Україні. Становлення української державності (1917-1921 рр.)

Запоріжжя 2020

Актуальність теми:

Актуальність теми полягає у тому, що події сучасності дуже нагадує події столітньої давнини - часів Української революції 1917–1921 років. Тоді, як і зараз Росія вела гібридну війну. 100 років тому більшовицька Росія своєю зовнішньою агресією та провокуванням внутрішніх чвар також усе робила, аби не допустити створення незалежної та ефективної Української держави. Тому саме сьогодні особливо актуально осмислювати і уроки Української революції 1917–1921 років.

Українська революція 1917–1921 років розпочалася в умовах революційних потрясінь, які охопили Російську імперію у березні 1917-го. Ключовим її рушієм був український народ і його політична еліта, що еволюціонувала від ідей політичної автономії та федерації до усвідомлення власної державної незалежності. Революція була явищем загальноукраїнським. У всіх регіонах розвивався національний рух, створювалися та діяли українські органи влади, політичні партії та громадські інституції, відроджувалася культура.

Цікаво, що термін “Українська революція” був уведений в обіг самими учасниками подій. Це визначення є в працях Михайла Грушевського, Володимира Винниченка, Симона Петлюри, Дмитра Дорошенка та інших діячів доби. Радянська історіографія старанно викоринювала цю дефініцію та поширювала свої поняття – “Велика Жовтнева соціалістична революція” та “Громадянська війна”. Усе, що не вписувалося в рамки “генеральної лінії партії”, подавалося як “контрреволюційне” та “буржуазне”. Проте, тим часом українські історики в діаспорі досліджували Українську революцію 1917–1921 років. Їх роботу продовжили вітчизняні науковці в незалежній Україні.

I. Мета навчання:

Загальна: Отримати ґрунтовні знання з історії українського народу зазначеного періоду. Навчитися абстрактно мислити, здійснювати аналіз

інформаційних джерел: наукову літературу, історичні та картографічні джерела інформації.

Освітня: З'ясувати причини появи і загибелі українських держав зазначеного періоду. Проаналізувати особливості розвитку кожної української держави: УНР періоду Центральної Ради, Української держави П. Скоропадського, ЗУНР, УНР періоду Директорії, Отримати глибокі теоритични знання з даного періоду української історії.

II. Кінцеві результати засвоєння теми

Відповідно вимогам стандарту магістерського рівня, студенти після вивчення даної теми повинні:

Знати: основні події Української революції; головних держаних діячів; причини загибелі українських держав 1917-1921 рр.

Вміти: оперувати основними історичними термінами та поняттями; постійно вдосконалювати свій загально-освітній рівень; аналізувати і опрацьовувати історичні документи; працювати з картами.

Мати фахові (предметні компетенції): здатність до самостійного та критичного мислення, чітко висловлювати власні думки, ідеї, погляди; вміти аргументовано відстоювати власну точку зору.

III. Термін заняття __2 акад. години

IV. План проведення заняття

1 Організаційна частина:

Контроль відвідування. Ознайомлення студентів з темою, метою та планом заняття. Визначення критеріїв оцінювання (5 хвилин)

2 Вступна частина:

Контроль викладачем базисного рівня знань студентів з даної теми на підставі їх самостійної підготовки к заняттю методом усного опитування або вхідного тест-контролю (перелік питань або зразки тестів пропонуються в розділі V) (15 хвилин).

3 Основна частина:

Вивчення, конспектування, дискусія студентів та пояснення викладачем найбільш важливих термінів, понять, певних проблематичних питань теми з використанням методичних рекомендацій для студентів. Розбір і засвоєння графологічної структури теми. Виконання практичного завдання за варіантами та формами (групова, індивідуальна). Перевірка та оцінка виконаних завдань. (60 хвилин)

4 Самостійна робота студентів:

1. Використовуючи спогади М. Міхновського, з'ясуйте плани полуботківців. Чого вони прагнули? За що боролися?

2. Проаналізуйте I, III, IV Універсали Центральної Ради. Доведіть, що саме у IV Універсалі Україна була проголошена незалежною самостійною державою. Якою хотіли бачити Росію представники Центральної Ради?

3. Ознайомтесь з текстом Грамоти гетьмана П. Скоропадського про федерацію України з Росією. Чим він пояснював цей крок? Чому відмовлявся від української державності?

4. Окресліть кордони УНР, використовуючи текст «Політичної конвенції між Польщею і Україною» (1920р.).

5. Використовуючи фрагмент книги В.Винниченка«Відродження нації», з'ясуйте причини поразки ЗУНР. У чому В.Винниченко? А чого не повідомляє у своїй книзі.

Індивідуальний контроль результатів рішення. (15 хвилин)

5 **Заключна частина:**

Заключний тестовий контроль знань та умінь з теми. Виставлення кожному студенту оцінки. Домашнє завдання. (30 хвилин)

Академічна перерва 10 хвилин

Разом 90 хвилин

V. Перелік контрольних питань

Контрольні питання

1. Які були підстави вважати ЦР представницьким органом влади в Україні?
2. Чому виникла необхідність формування української армії?
3. Проаналізуйте відносини ЦР і Тимчасового уряду.
4. Охарактеризуйте зміст Першого Універсалу ЦР і його історичне значення.
5. У чому полягали передумови видання ЦР Другого Універсалу? Дайте характеристику й оцінку цьому документу.
6. Чому прийняттям Третього Універсалу ЦР проголосила тільки автономію України, не наважуючись розірвати зв'язки з Росією?
7. Дайте характеристику бойових дій в Україні наприкінці 1917 р.- початку 1918 р. Які результати цих дій?
8. Дайте характеристику змісту Четвертого універсалу. Яке місце він посідає в історії українського народу?
9. Яку політику відносно України проводили більшовики під час мирних переговорів у Брест-Литовську? Який зміст мирного договору?
10. Які головні причини падіння ЦР і української революції в цілому?
11. Які причини сприяли встановленню влади гетьмана П. Скоропадського? Які позитивні і негативні аспекти діяльності уряду Скоропадського?

12. Чим зумовлений надзвичайно кровопролитний характер громадянської війни в Україні?

13. Охарактеризуйте розвиток української держави при Директорії. Виділіть причини поразки Директорії.

VI. Графологічна структура теми

1. Початок Української національної революції. Період Центральної Ради.
2. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського.
3. УНР періоду Директорії.
4. Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР).
5. Боротьба за відновлення української держави у 1920-1921 рр.

VII. Найбільш важливі термінологічні поняття та теоретичні питання теми: Універсал, революція, Центральна Рада, Директорія, Гетьманат, Тимчасовий Уряд, більшовики, Воєнний комунізм, Директорія, Українська Галицька армія, Білий рух.

VIII. Завдання для самостійної роботи студентів

Підготуйте доповіді на теми: «Виступ самостійників», «Крути: правда і міф», «Українська держава гетьмана П. Скоропадського».

IX. Підсумковий контроль знань

1. Яка подія увійшла в історію як «Листопадовий зрив»?
 - А) наступ військ ЗУНР на Перемишль;
 - Б) повстання у Львові і встановлення української влади у місті;
 - В) повстання проти гетьмана П. Скоропадського;
 - Г) повстання робітників заводу «Арсенал» у Києві;
2. У своїй зовнішній політиці Скоропадський спирався:

А) на Польщу Б) на Росію В) на США Г) на Німеччину

3. Хто очолював ЗУНР?

А) Кость Левицький Б) Євген Петрушевич

В) Володимир Винниченко Г) Симон Петлюра

4. Коли було оголошено Акт Злуки ЗУНР та УНР?

А) 16 липня 1918 р. Б) 16 вересня 1920 р.

В) 22 січня 1919 р. Г) 16 липня 1921 р.

5. У листопаді 1918 р. Володимир Винниченко очолив:

А) Генеральний Секретаріат УЦР Б) Раду Народних Міністрів УНР

В) Державний Секретаріат ЗУНР Г) Директорію УНР

1 Як виникла ЗУНР? Які відносини склалися між ЗУНР і УНР?

2 Дайте аналіз зовнішньополітичної діяльності ЗУНР. У чому причини поразки й історичне значення ЗУНР?

3 У чому ви бачите історичне значення й уроки боротьби українського народу за незалежність у 1917-1920 рр.?

Х. Методичне забезпечення

1. Історія України : навч.-метод. посіб. для підготовки до семінар. занять та самостійної роботи (для студентів закладів вищої освіти МОЗ України денної форми навчання) / упоряд. : П.О. Бідзіля, С.С. Дідик. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018.

2. Історія України: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. (денної форми навчання) / уклад.: П.О. Бідзіля, С.С. Дідик. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. - 198 с.

3.Тези лекції з даної теми

XI. Рекомендована література:

Базова:

- 1 Історія України : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. II-IV рівнів акредитації / В. А. Качкан [та ін.] ; за ред. В. А. Качкана. - К.: ВСВ Медицина, 2014. - 360 .
- 2 100 років боротьби: Українська Революція 1917-1921 років. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://booxters.com/books/sto-rokiv-borotbi-ukrayinska-revolyuciya-1917-1921-rokiv#login>
- 3 Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. — К. : Наук. думка, 2013. — 1056 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1312-4/978-966-00-1312-4.pdf>
- 4 Хрестоматія з історії України / Упор. та автор комент. О. М. Уривалкін. -. К. : КНТ. 2007. – 520 с.

Допоміжна

- 1 Рубльов О. С., Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. / За заг. ред. В. Смоля. НАН України. Інститут історії України. – К.: Альтернативи, 1999. – 320 с.
- 2 100 років Українській Державі Павла Скоропадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dsk.kyivcity.gov.ua/files/2018/4/18/100-rokiv-Ukrainskiy-Derzhavi-Pavla-Skoropadskogo.pdf>
- 3 Десять міфів про Українську революцію. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-39216782>
- 4 1917 рік. Як у Києві зустріли Лютневу революцію. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/blog-history-39040797>